

C/2024/6814

29.11.2024

ZALECENIE RADY

z dnia 21 października 2024 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki budżetowej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej Irlandii

(C/2024/6814)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 3

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽²⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej Instrument przyczynia się do osiągnięcia odbudowy gospodarczej i społecznej oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽³⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukcje zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomogłoby to w osiągnięciu bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Irlandia dodała do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

⁽¹⁾ Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

- (3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”, aby wnieść wkład w podejmowanie decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oparte na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach. Wśród tych czynników na pierwszy plan wysuwają się: dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz funkcjonujący jednolity rynek jako najważniejsze obszary polityki, których powinny dotyczyć reformy i inwestycje mające sprostać obecnym wyzwaniom związanym z produktywnością, a także wzmocnić długoterminową konkurencyjność Unii i jej państw członkowskich. W następstwie tego komunikatu Komisja wydała – w dniu 14 lutego 2024 r. – komunikat zatytułowany „Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”. W komunikacie tym wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem wskazanych dziewięciu czynników konkurencyjności.
- (4) W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024), rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024) skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011⁽⁴⁾, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania (2024), w którym nie wskazano Irlandii jako jednego z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Irlandii na 2024 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu (2024), w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁽⁵⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro (2024)”) w dniu 12 kwietnia 2024 r. oraz wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu w dniu 11 marca 2024 r.
- (5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te obejmują nowe rozporządzenie (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego, zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97⁽⁶⁾ w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę Rady 2011/85/UE⁽⁷⁾ w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego mają na celu wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego promują także poczucie odpowiedzialności na poziomie krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie musi przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji zaplanowane na okres najbliższych 4 lub 5 lat, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto⁽⁸⁾ w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiązuje się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych krajowych średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, w dniu 21 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała wytyczne dotyczące informacji, jakie państwa członkowskie mają przedstawiać w swoich krajowych średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych i rocznych sprawozdaniach z postępów. Zgodnie z art. 5 i 36 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja w stosownych przypadkach przekazała państwom członkowskim trajektorie referencyjne i informacje techniczne. Państwa członkowskie muszą przedłożyć swoje krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2024/2807 z 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj>).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj>).

⁽⁸⁾ Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263. „Wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecyjne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

o rozsądny okres. Państwa członkowskie – zgodnie ze swoimi krajowymi ramami prawnymi – mogą poddać projekt krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego pod dyskusję na forum parlamentu krajowego, zwrócić się do niezależnej instytucji fiskalnej o wydanie opinii oraz przeprowadzić konsultacje z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

- (6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega w sposób zgodny z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które zostały uzupełnione, zaktualizowane lub zmienione zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (7) W dniu 28 maja 2021 r. Irlandia przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 8 września 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii⁽⁹⁾, którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. na podstawie art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego na rzecz bezzwrotnego wsparcia finansowego⁽¹⁰⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241, stwierdzającej, że Irlandia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.
- (8) W dniu 30 kwietnia 2024 r. Irlandia przedłożyła swój krajowy program reform na 2024 r., a w dniu 10 maja 2024 r. program stabilności na 2024 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97⁽¹¹⁾. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Irlandii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (9) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Irlandii. Oceniono w nim postępy Irlandii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowano realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Irlandię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w odniesieniu do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Irlandii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (10) Zgodnie z danymi zweryfikowanymi przez Eurostat nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii pozostawała na stabilnym poziomie 1,7 % PKB w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych zmalał z 44,4 % PKB na koniec 2022 r. do 43,7 % na koniec 2023 r.
- (11) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła⁽¹²⁾ Irlandii podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki fiskalnej⁽¹³⁾, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy.

⁽⁹⁾ ST 11046/21 INIT i ST 11046/21 ADD 1.

⁽¹⁰⁾ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 8 września 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii (ST 15965/23 INIT i ST 15965/23 ADD 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97/WE z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj>).

⁽¹²⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 52).

⁽¹³⁾ Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniookresowy wzrost produktu potencjalnego Irlandii w 2023 r., wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB z 2023 r. – na 9,2 % w ujęciu nominalnym.

Jednocześnie Rada zaleciła Irlandii dostosowanie wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Zaleciła również Irlandii zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej⁽¹⁴⁾ w 2023 r. był ekspansywny, na poziomie 0,9 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej na poziomie 0,8 % PKB. Obejmuje to obniżenie o 0,1 % PKB kosztów nadzwyczajnych ukierunkowanych środków wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii oraz wzrost o 0,1 % PKB kosztów zapewnienia tymczasowej ochrony osobom przemieszczającym się z Ukrainy. Ekspansywny wpływ bieżących wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych w 2023 r. nie wynikał zatem z ukierunkowanego nadzwyczajnego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii i wynikał jedynie częściowo ze wsparcia dla osób uciekających z Ukrainy. Ekspansywny wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) wynikał również ze stałych podwyżek wynagrodzeń w sektorze publicznym i świadczeń socjalnych oraz wyższych wydatków na ochronę zdrowia. Podsumowując, wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych w 2023 r. nie był zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Wydatki finansowane z bezzwrotnego wsparcia („dotacji”) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych wyniosły w 2023 r. 0,1 % PKB. Inwestycje finansowane z zasobów krajowych wyniosły w 2023 r. 2,3 % PKB, co oznacza wzrost o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r. Irlandia sfinansowała dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Sfinansowała inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak elektryfikacja kolei dojazdowej i program służący przekazaniu szkołom infrastruktury cyfrowej. Te inwestycje publiczne są częściowo finansowane z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

- (12) W programie stabilności na 2024 r. scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 2,6 % w 2024 r. i 3,9 % w 2025 r. oraz inflację mierzoną przez zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych (HICP) na poziomie 2,1 % zarówno w 2024 r., jak i w 2025 r. Oczekuje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 1,6 % PKB w 2024 r., a następnie wzrośnie do 1,7 % PKB w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 41,5 % do końca 2024 r. i do 39,5 % do końca 2025 r. Prognozowane jest, że po 2025 r. nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 1,5 % PKB w 2026 r., a następnie wzrośnie do 1,7 % PKB w 2027 r. W związku z tym planuje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się w okresie objętym programem na poziomie poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia deficytu wynoszącej 3 % PKB. Z kolei w odniesieniu do okresu po 2025 r. prognozowane jest, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB stopniowo zmaleje do 37,8 % w 2026 r. i do 36,7 % w 2027 r.
- (13) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 1,2 % w 2024 r. i o 3,6 % w 2025 r., a inflacja mierzona przez HICP wyniesie 1,9 % w 2024 r. i 1,8 % w 2025 r.
- (14) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 1,3 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 42,5 % do końca 2024 r. Niższe nadwyżki wynikają z przyjęcia ostrożnych założeń dotyczących ewentualnego utrzymywania się wysokiego wzrostu wydatków w latach 2024 i 2025. Spadek relacji długu do PKB w 2024 r. odzwierciedla głównie nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych; jego skala byłaby większa, gdyby nie znaczne wartości rezydualnych zmian długu. Zgodnie z szacunkami Komisji prognozowane jest, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie zasadniczo neutralny, na poziomie -0,1 % PKB.
- (15) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. oczekuje się, że wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu wyniosą w 2024 r. mniej niż 0,1 % PKB, podobnie jak w 2023 r. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo lub dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii.
- (16) W dniu 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła⁽¹⁵⁾ Irlandii utrzymanie stabilnej sytuacji fiskalnej w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowywaniu projektów planów budżetowych na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wynik strukturalny Irlandii wyniesie 1,8 % PKB w 2024 r., podczas

⁽¹⁴⁾ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych z zasobów krajowych, jak i z budżetu Unii. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19) oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

⁽¹⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2023 r. (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 58).

gdy w 2023 r. wynosił 1,0 %, a tym samym przewyższy średniookresowy cel budżetowy tego państwa, którym jest wynik strukturalny na poziomie - 0,5 % PKB. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.

- (17) Rada zaleciła ponadto Irlandii, aby w latach 2023 i 2024 podjęła działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii. Rada zaleciła ponadto, aby, w przypadku gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Irlandia zapewniła, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachętę do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto⁽¹⁶⁾ nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 0,4 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,1 % w 2024 r. i 0,0 % w 2025 r. Nadzwyczajne środki wsparcia w dziedzinie energii zostały wycofane w latach 2023 i 2024. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.
- (18) Oprócz tego Rada zaleciła też Irlandii utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane z zasobów krajowych wzrosną z 2,3 % PKB w 2023 r. do 2,5 % PKB w 2024 r. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy unijnych, w tym z dotacji w ramach Instrumentu, spodziewane jest z kolei, że pozostaną one stabilne na poziomie 0,1 % PKB w 2024 r.
- (19) Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 1,2 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 41,3 % do końca 2025 r. Spadek relacji długu do PKB w 2025 r. odzwierciedla głównie nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych; jego skala byłaby większa, gdyby nie znaczne wartości rezydualnych zmian długu.
- (20) Są pewne obawy co do wpływu niskiej efektywności kosztowej systemu opieki zdrowotnej na stabilność finansów publicznych. Irlandia jest jedynym państwem w Unii, w którym nie zapewnia się powszechnej podstawowej opieki zdrowotnej, co wywiera większą presję na szpitale. Oczekuje się, że starzenie się społeczeństwa będzie wywierać presję na system opieki zdrowotnej; według prognoz spowoduje ono wzrost wydatków na publiczną służbę zdrowia w Irlandii (wyrażony jako odsetek PKB) o 1,5 punktu procentowego do 2070 r. – znacznie powyżej prognozowanego dla Unii wzrostu o 0,4 punktu procentowego.
- (21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Oczekuje się, że te reformy i inwestycje przyczynią się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu odbudowy i odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Irlandii dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby zrealizować do sierpnia 2026 r. przewidziane w planie odbudowy i odporności zobowiązania, Irlandia musi kontynuować wdrażanie reform i przyspieszyć inwestycje, zajmując się odnośnymi wyzwaniami przy jednoczesnym zapewnieniu solidnych zdolności administracyjnych. Obejmuje to terminowe składanie przyszłych wniosków o płatności. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne dla celu zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (22) W ramach przeglądu śródk okresowego programów polityki spójności Irlandia ma obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽¹⁷⁾, dokonać przeglądu poszczególnych programów wspieranych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), Fundusz Spójności oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Irlandia poczyniła postęp we wdrażaniu programów polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania. W Irlandii nadal występują znaczne nierówności gospodarcze i społeczne między obszarami metropolitalnymi a innymi regionami kraju, zwłaszcza w regionie Northern and Western (NW). Integracja na rynku pracy grup w niekorzystnej sytuacji, narażonych na

⁽¹⁶⁾ Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

nieproporcjonalnie wysokie ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego, cechuje się znacznymi słabościami. Priorytety uzgodnione w ramach programów pozostają wprawdzie aktualne, ale ważne jest przyspieszenie wdrażania tych programów. Nadal istotny jest cel, jakim jest wzmocnienie ekosystemów innowacji na szczeblu regionalnym, w tym zmniejszenie luki innowacyjnej między regionem NW a dwoma pozostałymi regionami. Aby zmniejszyć niedobory siły roboczej oraz poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, niezmiennie ważne jest ułatwianie dostępu do usług społecznych i opracowywanie ukierunkowanych środków w zakresie umiejętności przeznaczonych dla grup w najtrudniejszej sytuacji. Irlandia może również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy”, ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795⁽¹⁸⁾, do pobudzenia inwestycji w cyfryzację i transformację cyfrową w małych i średnich przedsiębiorstwach oraz w badania naukowe nad czystymi technologiami energetycznymi zgodnie ze strategią inteligentnej specjalizacji, „Wizją irlandzkiego przemysłu 4.0. Strategia na lata 2020–2025”, oraz ustanowieniem Future Manufacturing Ireland.

- (23) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy unijnych Irlandia stoi w obliczu kilku wyzwań, które dotyczą zaopatrzenia w wodę pitną i oczyszczania ścieków oraz systemu gospodarowania odpadami. Co więcej, nadal utrzymują się wyzwania związane z systemem elektroenergetycznym, infrastrukturą energetyczną i technologiami inteligentnych sieci oraz z efektywnością energetyczną.
- (24) Niezmiennie występują znaczne braki w sektorze wodno-ściekowym wpływające na jakość wody. Braki te są pogłębiane przez nadal wysoki poziom wycieków z systemu zaopatrzenia w wodę. Irlandia nie spełnia norm określonych w dyrektywie Rady 91/271/EWG⁽¹⁹⁾, ponieważ znaczna ilość ścieków komunalnych pozostaje nieoczyszczona lub nieodprowadzona, przede wszystkim ze względu na przestarzałą infrastrukturę. Znaczący odsetek mieszkańców Irlandii nadal żyje bez dostępu do przynajmniej wtórnego oczyszczania ścieków. Pobór wód i zmiany w zbiornikach wodnych nie są wystarczająco kontrolowane ze względu na brak odpowiednich ram prawnych. Brak odpowiedniej infrastruktury dostarczania wody pitnej i odprowadzania ścieków może ograniczać budowę budynków mieszkalnych i przemysłowych na niektórych obszarach, co negatywnie wpływa na konkurencyjność.
- (25) W 2023 r. system energetyczny Irlandii nadal wykazywał oznaki podatności na zagrożenia, przy czym ceny detaliczne energii elektrycznej utrzymywały się na poziomie wyższym niż średnia unijna. W drugiej połowie 2023 r. ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w Irlandii były najwyższe w Unii i nadal utrzymują się na wysokim poziomie. Irlandia określiła ambitne wartości docelowe dotyczące udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych i zaczęła korzystać z dodatkowych źródeł odnawialnych, co będzie obciążeniem dla systemu elektroenergetycznego z powodu zwiększonych ilości energii wytwarzanej ze źródeł niestabilnych. Potrzebna jest większa przepustowość sieci zarówno w zakresie przesyłu, jak i dystrybucji, również w postaci nowych projektów transgranicznych. Niewystarczająca przepustowość sieci ma również wpływ na konkurencyjność, zwłaszcza jeśli chodzi o przyciąganie i zatrzymywanie przedsiębiorstw. Ograniczenia przepustowości skutkują też wyższymi kosztami produkcji, co zniechęca przedsiębiorstwa do działalności w Irlandii. Krajowy organ regulacyjny otrzymał zadanie opracowania planu elastyczności po stronie popytu, tak aby irlandzki system energetyczny funkcjonował wydajniej przy wysokim udziale odnawialnej energii elektrycznej. Elastyczność po stronie popytu i znaczna modernizacja infrastruktury przesyłu, dystrybucji i magazynowania będą kluczowym warunkiem osiągnięcia przez Irlandię wartości docelowej, jaką jest produkcja 80 % energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, zgodnie z krajowym planem działania w dziedzinie klimatu, a także zmniejszenia ograniczeń w aktualnej produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz realizacja planu wytworzenia 5 GW morskiej energii wiatrowej do 2030 r. Konieczne są dalsze działania na rzecz elastyczności po stronie popytu i udziału konsumentów w rozproszonych zasobach energetycznych, aby umożliwić wzmocnienie pozycji konsumentów przy jednoczesnym zwiększeniu elastyczności systemu. Wymaga to udziału konsumentów w usługach w zakresie bilansowania i elastyczności.
- (26) Pomimo postępów we wdrażaniu inicjatyw na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej nadal potrzebne są dalsze środki służące ograniczeniu zużycia energii i dekarbonizacji zasobu budowlanego, w szczególności renowacja i modernizacja energetyczna oraz szybsze przechodzenie na ogrzewanie z użyciem odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych. Irlandia nadal nie zdołała ograniczyć zużycia energii, które zgodnie z krajowym sprawozdaniem dotyczącym prognoz energetycznych ma rosnąć do 2030 r. i przekroczyć sektorowe pułapy emisji ustalone dla sektora środowiska zbudowanego. Choć rzeczywiste rozmiary gruntownej modernizacji energetycznej pozostają ograniczone, Irlandia rozpoczęła realizację ambitnych celów określonych w jej planie działania w dziedzinie klimatu. Z budżetu państwa na 2024 r. na zwiększenie efektywności energetycznej budynków przeznaczono ponad 400 mln EUR. Do poprawy charakterystyki energetycznej publicznego zasobu budowlanego mogłaby przyczynić się realizacja kompleksowych programów oszczędności energii. Potrzebne są również dalsze

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. L 135 z 30.5.1991, s. 40, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/271/oj>).

działania na rzecz zmniejszenia zużycia energii w sektorze transportu i w przemyśle przez dalszą elektryfikację kolei dojazdowej i zapewnienie zachęt do stosowania systemów monitorowania i kontroli zużycia energii.

- (27) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2024 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dla strefy euro na 2024 r. W przypadku Irlandii zalecenia 1, 2, 3 i 4 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego i czwartego zalecenia, przedstawionych w zaleceniu dla strefy euro na 2024 r.,

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Przygotowanie się na spodziewany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa przez zracjonalizowanie systemu opieki zdrowotnej pod względem kosztów.
2. Zająć się odpowiednimi wyzwaniami, aby umożliwić kontynuowanie szybkiej i skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, po jego przyjęciu, oraz zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródkresowego tych programów – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w celu poprawy konkurencyjności.
3. Zwiększenie inwestycji w infrastrukturę wody pitnej i odprowadzania ścieków w celu poprawy jakości wody i ograniczenia wycieków.
4. Intensyfikację działań na rzecz zwiększenia elastyczności systemu elektroenergetycznego oraz modernizacji sieci i zwiększenia jej przepustowości. Opracowanie i wdrożenie strategii stymulowania reakcji popytu oraz usprawnienie projektowania instalacji magazynowania energii elektrycznej i podłączeń do sieci oraz wydawania na nie pozwoleń. Zwiększenie wysiłków na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej budynków prywatnych w celu obniżenia rachunków za energię i kosztów systemu energetycznego.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 21 października 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

NAGY I.